

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Concordia. Pia Et Vnanimi Consensv repetita Confessio
fidei & doctrinæ Electorum, Principvm Et Ordinvm Imperii,
atq[ue] eorundem Theologorum, qui Augustanam
Confessionem amplectuntur**

Lipsiæ, 1606

VII. De Coena Domini.

urn:nbn:de:hbz:466:1-35443

taneo spiritu, talem obedientiam præstant, qualem alias nullæ, quantumvis seuerissimæ legis comminationes extorquere possent.

NEGATIVA.

Falsæ doctrine reiectio.

Repudiamus itaque vt perniciosum & falsum dogma, quod Christianæ disciplinæ & veræ pietati aduersatur: cum docetur, quod Lex Dei (eo modo, quo supra dictum est) non sit pijs & verè credentibus, sed tantum impijs infidelibus & non agentibus penitentiam, proponenda, atque apud hos solos sit urgenda.

VII.

DE COENA DOMINI.

Et si Cingliani doctores non in eorum Theologorum numero, qui Augustanam Confessionem agnoscunt & profitentur, habendi sunt: quippe qui tum, cum illa Confessio exhiberetur, ab eis secessionem tegerunt: Tamen cum nunc sese in eorum cœtum callidè ingerant, erroremq; suum sub prætextu piæ illius confessionis quàm latissimè spargere conentur, etiam de hac controuersia Ecclesiam Dei erudendam iudicauimus.

Status controuersie, quæ est inter nos & Sacramentarios, in hoc articulo.

Queritur, an in sacra Cœna verum corpus & verus sanguis Domini nostri IESU CHRISTI verè & substantialiter sint præsentia, atque cum

pane & vino distribuuntur, & ore sumantur, ab omnibus illis, qui hoc Sacramento vtuntur: siue digni sint, siue indigni, boni aut mali, fideles aut infideles: ita tamen, vt fideles è Cœna Domini consolationem & vitam percipiant: infideles autem eam ad iudicium sumant. Cingiani hanc præsentiam & dispensationem corporis & sanguinis Christi in sacra cœna negant: nos verò tandem asseueramus.

Ad solidam huius controuersiæ explicationem primùm sciendum est, duo esse sacramentorum genera. Quidam enim sunt Sacramentarij crassi admodum: hi perspicuis & clavis verbis id apertè protestantur, quòd corde sentiunt: quòd videlicet, in cœna Domini nihil ampliùs, quàm panis & vinum sint præsentia, ibique distribuuntur, & ore percipiuntur. Alij autem sunt versuti & callidi, & quidem omnium nocentissimi Sacramentarij: hi de negotio cœnæ Dominicæ loquentes, ex parte nostris verbis splendide admodum vtuntur: & præ se ferunt, quòd & ipsi veram præsentiam veri, substantialis, atq; viui corporis & sanguinis Christi in sacra Cœna credant: eam tamen præsentiam & manducationem dicunt esse spirituales, quæ fiat fide. Et hi posteriores Sacramentarij sub his splendidis verbis eandem crassam, quam priores habent, opinionè occulant & retinent: quòd videlicet præter panem & vinum, nihil ampliùs in Cœna Domini sit præsens, & ore sumatur. Vocabulū enim (spiritualiter) nihil aliud ipsis significat, quàm spiritum Christi, seu virtutem absentis corporis Christi, eiusque meritum, quòd præsens sit: Ipsum verò Christi corpus nullo prorsus modo esse præsens, sed tantummodò id sursum in supremo cœlo contineri sentiunt: & affirmant oportere nos cogitationibus fidei sursum assurgere, inque cœlum ascendere: & ibidem (nulla autem ratione cum pane & vino sacra

Cœnæ)

Cœnæ) illud corpus & sanguinem Christi quæren-
dam esse.

AFFIRMATIVA.

*Confessio sincera doctrine, de Cœna
Domini, contra Sacramentarios.*

Credimus, docemus, & confitemur, quòd in Cœ-
na Domini, corpus & sanguis Christi verè & sub-
stantialiter sint præsentia: & quòd vnà cum pane
& vino verè distribuuntur, atq; sumantur.

Credimus, docemus, & cõfitemur, verba Testamen-
ti Christi non aliter accipienda esse, quàm sicut verba
ipsa ad literam sonant: ita, ne panis, absens Christi
corpus, & vinum, absentem Christi sanguinem signifi-
cent: sed vt propter sacramentalem vnionem, panis &
vinum verè fiat corpus & sanguis Christi.

Iam quòd ad Consecrationem attinet, credimus,
docemus, & confitemur, quòd nullum opus huma-
num, neque vlla ministri Ecclesiæ pronuntiatio præ-
sentis corporis & sanguinis Christi in Cœna causa sit
sed quòd hoc soli omnipotenti virtuti Domini nostri
Iesu Christi sit tribuendum.

Interim tamen vnanimi consensu, credimus, doce-
mus, & confitemur, in vsu Cœnæ Dominicæ verba in-
stitutionis Christi nequaquam omittenda, sed publicè
recitanda esse, sicut scriptum est: Calix benedictionis,
cui benedicimus, nonne comunicatio sanguinis Chri-
sti est? &c. Illa autem benedictio fit per recitationem
verborum Christi.

Fundamenta autem, quibus in hoc negotio CON-
TRA SACRAMENTARIOS nitimur, hæc sunt: quæ
etiam D. Lutherus in maiore sua de Cœna Domini
confessione posuit.

I.

II.

III.

IIII.

V.

Primum fundamentum est articulus fidei nostrae Christianae, videlicet, Iesus Christus est verus, essentialis, naturalis, perfectus Deus & homo in unitate personae, inseparabilis & indiuisus.

Secundum: quod Dextera Dei vbique est: ad eam autem Christus, ratione humanitatis suae, verè & re ipsa, collocatus est: ideoque praesens gubernat, in manu sua, & sub pedibus suis, vt scriptura loquitur, habet omnia, quae in caelo sunt & in terra. Ad eam Dei dexteram nullus alius homo, ac ne Angelus quidem, sed solus Mariae filius collocatus est, vnde & ea, quae diximus praestare potest.

Tertiū: quod verbū Dei non est falsum, aut mendax.

Quartum: quod Deus varios modos nouit & in sua potestate habet, quibus alicubi esse potest: neque ad vnicum illum alligatus est, quem Philosophi *LOCALEM* aut circumscriptum appellare solent.

VI.

Credimus, docemus, & confitemur, corpus & sanguinem *CHRISTI* non tantum spiritualiter per fidem, sed etiam ore, non tamen Capernaicè, sed supernaturali & caelesti modo, ratione Sacramentalis unionis, cum pane & vino lūmi. Hoc enim verba Christi perspicue testantur, quibus praecipit, accipere, edere, bibere: idque ab Apostolis factum esse, scriptura commemorat, dicens: Et biberant ex eo omnes. Et Paulus inquit: Panis, quem frangimus, est communicatio corporis Christi: hoc est, qui hunc panem edit, corpus Christi edit. Idem magno consensu praecipit ex antiquissimis Ecclesiae doctoribus, Chrysostomus, Cyprianus, Leo primus, Gregorius, Ambrosius, Augustinus, testantur.

*Marc. 14.
1. Cor. 10.*

VII.

Credimus, docemus, & confitemur, quod non tantum verè in Christum credentes, & qui dignè ad coenam Domini accedunt: verum etiā indigni & infideles verum corpus & sanguinem Christi sumant; ita tamen

vt nec

et nec consolationem nec vitam inde percipiant, sed potius, ut illis sumtio ea ad iudicium & damnationem edat, si non conuertantur, & pœnitentiam agant.

Et si enim Christum, ut Saluatorem, à se repellunt, tamen eundem, licet maximè inuiti, ut seuerum iudicem, admittere coguntur. Is verò non minùs præsens iudicium suum, in conuiuis illis impœnitentibus, exercet, quàm præsens consolationem & vitam in cordibus verè credentium & dignorum conuiuarum operatur.

Credimus, docemus, & confitemur, vnum tantùm genus esse indignorum conuiuarum: ij sunt soli illi, qui non credunt. De his scriptum est: Qui non credit, iam iudicatus est. Et hoc iudicium indigno sacræ Cœnæ visu cumulatur & aggrauatur.

Credimus, docemus, & confitemur, quòd nullus verè credentium, quàm diu viuam fidem retinet, factam Domini cœnam ad iudicium sumat: quantacumq; fidei imbecillitate laboret. Cœna enim Domini imprimis propter infirmos in fide, pœnitentes tamen, instituta est: ut ex ea veram consolationem & imbecillis fidei suæ confirmationem percipiant.

Credimus, docemus, & confitemur, totam dignitatem conuiuarum cœlestis huius Cœnæ in sola sacratissima obedientia & absolutissimo Christi merito consistere. Illud autem nobis vera fide applicamus, & de applicatione huius meriti per Sacramentum certi reddimur, atque in animis nostris confirmamur. Nequaquam autem dignitas illa ex virtutibus nostris, aut ex internis vel externis nostris præparationibus pendet.

NEGATIVA.

Contrariæ & damnatæ Sacramentariorum doctrine reiectio.

VIII.

Ioh. an. 3.

I. Cor. II.

IX.

X.

Reijcimus atque damnamus vnanimi consensu omnes erroneos, quos iam recitabimus, articulos, vt qui commemoratae p[ro] doctrinae, simplicitati fidei, & sinceræ confessioni de Cœna Domini repugnant.

- I. Papisticam Transsubstantiationem: cùm videlicet in Papatu docetur, panem & vinum in sacra Cœna substantiam atque naturalem suam essentiam amittere, & ita annihilari: atq; elementa illa ita in Christi corpus transmutari, vt præter externas species nihil de ijs reliquum maneat.
- II. Papisticum Missæ sacrificium, quod pro peccatis viuorum & mortuorum offertur.
- III. Sacilegium, quo Laicis vna tantùm pars sacramenti datur: cùm nimirum contra expressa verba Testamenti Christi, calice illis interdicitur, atq; ita sanguine Christi spoliatur.
- IIII. Dogma, quo docetur, quòd verba Testamenti Iesus v[er]i Christi non simpliciter intelligenda & fide amplectenda sint, vti sonant: ea enim obscura esse: ideoq; verum eorum sensum ex alijs scripturæ locis petendum esse.
- V. Corpus Christi in sacra Cœna non ore vna cum pane sumi: sed tantùm panem & vinum ore accipi: corpus verò Christi spiritualiter duntaxat, fide nimirum, sumi.
- VI. Panem & vinum in Cœna Domini tantummodò symbola seu tesseras esse, quibus Christiani mutuò se agnoscaut.
- VII. Panem & vinum tantùm esse figuras, similitudines & typos, corporis & sanguinis Christi, longissimo interuallo à nobis absentis.
- VIII. Panem & vinum tantummodò signa, memorie conseruandæ gratia, instituta esse, quæ sigillorum & pignorum rationem habeant: quibus nobis confirmetur.

quod

quod fides, cum in cœlum illa ascendit & euehitur, ibi
tam verè corporis & sanguinis Christi particeps fiat,
quàm verè nos in sacra cœna panem manducamus, &
vinum bibimus.

Fidem nostram de salute certam reddi & confirmari
in Cœna Domini, non nisi signis illis externis, pane &
vino: nequaquam autem verè præsentibus vero cor-
pore & sanguine Christi,

In sacra cœna duntaxat virtutem, operationem &
meritum absentis corporis & sanguinis Christi dispen-
sari.

Christi corpus ita cœlo inclusum esse, vt nullo pro-
prio modo, simul, eodem tempore, pluribus aut omni-
bus locis in terris præsens esse possit, vbi cœna Domi-
ni celebratur.

Christum, substantialem corporis & sanguinis sui
præsentiam neq; promittere neq; exhibere potuisse,
quandoquidem id proprietas humanæ ipsius natura
assumptæ nequaquam ferre aut admittere possit.

Deum ne quidem vniuersa sua omnipotentia (hor-
rendum dictu & auditu) efficere posse, vt corpus Chri-
sti, vno eodemq; tempore in pluribus, quàm vno tan-
tùm loco, substantialiter præsens sit.

Non omnipotens illud verbum Testamenti Christi,
sed fidem præsentis corporis & sanguinis Christi in sa-
cra Cœna causam esse.

Fideles corpus & sanguinem Christi non in pane &
vino cœnæ Dominicæ quærere, sed oculos in cœlum
attollere, & ibi corpus Christi quærere debere.

Infideles & impœnitentes Christianos in cœna Do-
mini, non verum corpus & sanguinem Christi, sed pa-
nem tantùm, & vinum sumere.

Dignitatem conuiuarum in hac cœlesti Cœna non
ex sola vera in Christum fide, sed etiam ex præparatio-
ne hominum externâ pendere.

Eos

IX.

X.

XI.

XII.

XIII.

XIV.

XV.

XVI.

XVII.

- XVIII.** | Eos etiam, qui veram & viuam in Christum fidem habent, eamq; retinent, nihilominus hoc sacramentum ad iudicium sumere posse: propterea quod in externa sua conuersatione adhuc imperfecti sint,
- XIX.** | Externa visibilia Elementa, panis & vini, in sacramento adoranda esse.
- XX.** | Præter hæc, iusto Dei iudicio relinquimus omnes curiosas, sannis virulentis tinctas, & blasphemias questiones, quæ honestè, piè, & sine graui offensione recitari nequeunt, aliosq; sermones: quando de supernaturali & cœlesti mysterio huius sacramenti, crasse, carnaliter, Capernaïcè, & planè abominâdis modis, blasphemè, & maximo cum Ecclesiæ offenculo, Sacramentarij loquuntur.
- XXI.** | Prorsus etiam reijcimus atq; damnamus Capernaïcicam manducationem corporis Christi: quam nobis Sacramentarij contra suæ conscientiæ testimonium, post tot nostras protestationes, malitiosè affragunt, ut doctrinam nostram apud auditores suos in odium adducant: quasi videlicet doceamus, corpus Christi dentibus laniari, & instar alterius cuiusdam cibi, in corpore humano digeri. Credimus autem & asserimus, secundum clara verba Testamenti Christi, veram, sed supernaturalem manducationem corporis Christi: quemadmodum etiam verè, supernaturaliter tamen, sanguinem Christi bibi docemus. Hæc autem humanis sensibus aut ratione nemo comprehendere potest: quare in hoc negotio, sicut & in alijs fidei articulis, intellectum nostrum in obedientiam Christi captiuare oportet. Hoc enim mysterium in solo Dei verbo reuelatur, & sola fide comprehenditur.